

กองทัพญี่ปุ่นกับทางรถไฟสายใต้ของไทย สมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา

ระหว่าง พ.ศ. 2484 - 2488

นางสาวพวงทิพย์ เกียรติสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-7015-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕๒๐๐๑๖๗๑

31 U.N. 2550

**THE JAPANESE ARMY AND THAILAND'S SOUTHERN RAILWAYS
DURING THE GREATER EAST ASIA WAR, 1941-1945**

Miss Puengthip Kiattisahakul

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Doctor of Philosophy in History

Department of History

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-7015-14

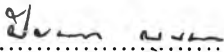
หัวข้อวิทยานิพนธ์ กองทัพญี่ปุ่นกับทางรถไฟสายใต้ของไทย สมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา
ระหว่าง พ.ศ. 2484 - 2488
โดย นางสาวพวงทิพย์ เกียรติสกุล
สาขาวิชา ประวัติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.ปิยนาด บุนนาค
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.สุรางค์ศรี ตันเสียงสม

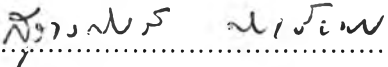
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต

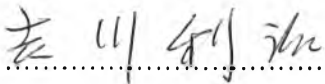

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

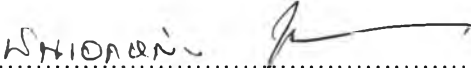
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

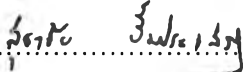

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พิชาดา ยิ่งเจริญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.ปิยนาด บุนนาค)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรางค์ศรี ตันเสียงสม)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์โยชิคาว่า โทชิฮารุ)

.....กรรมการ
(พันเอกหญิงนงลักษณ์ ลิ้มศิริ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุราชัย ยิมประเสริฐ)

นางสาวพวงทิพย์ เกียรติสกุล : กองทัพญี่ปุ่นกับทางรถไฟสายใต้ของไทย สมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา ระหว่าง พ.ศ. 2484 -2488 (THE JAPANESE ARMY AND THAILAND'S SOUTHERN RAILWAYS DURING THE GREATER EAST ASIA WAR, 1941-1945) อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร.ปิยนดา บุนนาค อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร. สุรางค์ศรี ดันเสียงสม : 318 หน้า. ISBN 974-17-7015-4

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเข้ามาควบคุมทางรถไฟสายใต้ของกองทัพญี่ปุ่นในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา โดยเน้นการศึกษาถึงนโยบายของกองทัพญี่ปุ่นที่มีต่อไทย การเข้ามาดำเนินการควบคุมเส้นทางรถไฟสายใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินนโยบายของกองทัพญี่ปุ่นต่อไทยในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา รวมทั้งผลในการปฏิบัติของการเข้ามาควบคุมเส้นทางรถไฟสายใต้ของกองทัพญี่ปุ่น กรมรถไฟไทย และราษฎรไทยในท้องถิ่น

ผลจากการวิจัยพบว่า ในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพาผู้นำทางการทหารของญี่ปุ่นตระหนักถึงความจำเป็นของกองทัพที่ต้องเร่งดำเนินนโยบายสถาปนา “วงศ์ไพบูลย์มหาเอเชียบูรพา” โดยการขยายอำนาจของกองทัพเข้าไปยึดครองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินนโยบายขยายอิทธิพลลงสู่ภูมิภาคทางด้านใต้ที่เรียกว่า “น่านจีนรบ” ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว ไทยซึ่งมีทำเลที่ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของประเทศต่างจวบจนสิ้นแผ่นดินใหญ่ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นเพียงประเทศเดียวที่มีได้เป็นอาณานิคมของมหาอำนาจตะวันตก ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นกองทัพญี่ปุ่นจึงเล็งเห็นความสำคัญของไทยในการเป็นฐานการขนส่งกำลังทหาร เสบียงอาหาร และอาวุธยุทธโธปกรณ์ เพื่อเป็นกองกำลังบำรุงให้กับกองทัพญี่ปุ่นในพม่าและมลายู ดังนั้นทันทีที่กองทัพญี่ปุ่นยกกองกำลังทหารเข้าสู่ประเทศไทยได้แล้ว จึงเร่งดำเนินการเจรจาเพื่อขอความร่วมมือจากไทยในการจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการคมนาคมขนส่ง โดยแผนการดำเนินนโยบายต่อไทยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ การเข้ามาดำเนินการควบคุมเส้นทางรถไฟของไทย ผลของการวิจัยพบว่ากองทัพญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการเข้ามาควบคุมทางรถไฟสายใต้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะเป็นเส้นทางที่กองทัพญี่ปุ่นสามารถใช้ในการขนส่งกองกำลังบำรุงให้กับแนวหน้าของกองทัพได้ทั้งในพม่าและมลายู กล่าวคือ ส่วนแรกกองพลทหารรถไฟญี่ปุ่นสามารถเข้ามาจัดขบวนรถไฟพิเศษเพื่อการขนส่งในราชการทหารบนเส้นทางรถไฟสายใต้เพื่อทำการเดินรถไฟข้ามแดนจากป่าดงเบงกอลถึงออร์สตาตาร์ และจากสุโขทัยถึงโคคาบารูของมลายู อีกส่วนหนึ่งกองพลทหารรถไฟสามารถเข้ามาสร้างทางรถไฟทหารสายใหม่เชื่อมต่อจากสถานีรถไฟสายใต้ที่มีอยู่เดิม เพื่อเชื่อมเส้นทางขนส่งระหว่างไทยกับพม่าถึง 2 เส้นทางคือ ทางรถไฟสายไทย-พม่า และทางรถไฟสายคอโคคกระ

นอกจากนั้นในการวิจัยยังพบว่า การเข้ามาควบคุมทางรถไฟสายใต้ของกองทัพญี่ปุ่นส่งผลต่อการปฏิบัติการทางการทหารของกองทัพญี่ปุ่น การดำเนินงานของกรมรถไฟไทย และการดำเนินชีวิตของราษฎรไทยในท้องถิ่น กล่าวคือ ในส่วนของการปฏิบัติการทางการทหาร กองทัพญี่ปุ่นบรรลุเป้าหมายในการใช้ทางรถไฟสายใต้ขนส่งข้าวสารจากไทยเพื่อเป็นเสบียงอาหารให้กับกองกำลังทหารญี่ปุ่นในมลายู ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นความสำคัญของไทยในฐานะเป็นผู้อุปถัมภ์ให้กับกองทัพญี่ปุ่นในช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา อีกทั้งกองทัพยังบรรลุเป้าหมายในการใช้ทางรถไฟทหารสายใหม่ทั้งสองสายขนส่งกำลังทหาร อาวุธยุทธโธปกรณ์ และเสบียงอาหารเพื่อเป็นกองกำลังบำรุงให้กับกองทัพญี่ปุ่นในพม่าได้สำเร็จในระดับหนึ่งด้วย แต่ในทางตรงกันข้ามการเข้ามาควบคุมทางรถไฟสายใต้ของกองทัพญี่ปุ่นส่งผลกระทบต่อกรมรถไฟไทยที่ต้องรับภาระจากการค้างชำระหนี้สินค่าโดยสารและค่าระวางในการขนส่งยุทธปัจจัยของกองทัพญี่ปุ่นเป็นจำนวนมากมหาศาลอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อการค้าเดินชีวิตของราษฎรไทยในท้องถิ่น โดยเฉพาะปัญหาการใช้เงินดอลลาร์ของทหารญี่ปุ่น ปัญหาเครื่องอุปโภคบริโภคราคาสูง ปัญหาขาดแคลนข้าวสาร และปัญหาการใช้อำนาจทหารญี่ปุ่นในกรณีเหตุการณ์บ้านโป่งและเหตุการณ์ยึดจังหวัดระนอง ผลของการศึกษานี้จึงนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า การเข้ามาควบคุมทางรถไฟสายใต้ของกองทัพญี่ปุ่นในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา เป็นกรณีศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นว่าไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน โดยญี่ปุ่นได้ใช้อำนาจทางการทหารเข้ามาควบคุมและมีอำนาจเหนือในการเรียกร้องให้ฝ่ายไทยจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกต่อการขนส่งบนทางรถไฟของไทยให้กับกองทัพญี่ปุ่นอย่างเร่งด่วนและต่อเนื่องตลอดสงคราม วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้ขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับการอธิบายข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ที่ว่า การเข้ามาควบคุมทางรถไฟสายใต้ของกองทัพญี่ปุ่นเป็นการดำเนินการที่มีการวางแผนการปฏิบัติการไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดีซึ่งประเทศไทยไม่มีทางเลือก นอกจากการยินยอมและโอนอ่อนผ่อนตามเท่านั้น

ภาควิชา.....ประวัติศาสตร์.....
สาขาวิชา.....ประวัติศาสตร์.....
ปีการศึกษา.....2547.....

ลายมือชื่อนิสิต..... พวงทิพย์ เกียรติสกุล.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ปิยนดา บุนนาค.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... สุรางค์ศรี ดันเสียงสม.....

4380904922 : MAJOR HISTORY

KEYWORDS : JAPANESE ARMY/THAILAND'S SOUTHERN RAILWAYS/GREATER EAST ASIA WAR

PUENGTHIP KIATTISAHAKUL : THE JAPANESE ARMY AND THAILAND'S SOUTHERN RAILWAYS DURING THE GREATER EAST ASIA WAR, 1941-1945
 THESIS ADVISOR : PROF. PIYANART BUNNAG, Ph.D./THESIS CO-ADVISOR :
 ASSOC. PROF. SURANGSRI TONSIENGSON, Ph.D., 318 pp. ISBN 974-17-7015-4

The aim of this thesis is to study the control of the Japanese army over Thailand's southern railways during the Greater East Asia War of 1941 - 1945. The main emphasis is on war-time Japanese policy towards Thailand, the way in which the control over Thai southern railways was exerted and the impact of such action on the Japanese army, the Thai Railway Department and most importantly on the Thai local population.

The result of this study clearly indicates that during the Greater East Asia War, Japanese military leaders fully realized the urgent necessity of their attempt to establish the Greater East Asia Co-Prosperty Sphere by extending military control over Southeast Asia. This strategy was the important part of the overall "Southern Expansion Policy" or "Nanshinron". Under such circumstances, Thailand, by virtue of her geographical location at the center of mainland Southeast Asia, and by the strength of being the only country which escaped western colonialism, was considered the most suitable base from which Japanese military reinforcement, food supplies, weapons and war equipment could be transported to bolster the Japanese army which already operated in Burma and Malaya. Thus, as soon as Japanese forces were stationed in Thailand, negotiation was underway to gain Thailand's co-operation in providing transport facilities, the most important aspect of which was control of the Thai railways. The study finding suggests that the Japanese army regarded the control over Thai southern railways as the most vital element of their overall strategy on military reinforcement because this particular railway track provided direct links to frontline battlefields in Burma and Malaya. Japanese military control over Thai southern railways involved a two-goal action plan. The first was to manage special trains on existing routes for the transportation of Japanese troops across the border from Padang Besar to Alor-star and from Sungei Golok to Kota Baru in Malaya. The second plan was to build two new railway tracks extended from the original southern railways into Burma. They were the Thai - Burma Railway and the Kra Canal Railway.

The control of Thai southern railways by the Japanese army had diverse effects on the Japanese military undertakings, the Thai Railway Department and the local population respectively. As far as its military goal was concerned, the Japanese army succeeded in using the Thai southern railways in transporting rice to its troops in Malaya, reflecting the importance of Thailand as a center for the Japanese army's food supplies during the war. The Japanese army also succeeded to a certain extent in using the newly-built railways to transport troops, war equipment and food supplies to Burma. For Thailand, however, the control of the southern railways by the Japanese army had adverse effects. The Thai Railway Department had to carry an enormous amount of loss as railway fares and transportation costs incurred by the Japanese army were left unpaid. Equally drastic was the impact on the Thai local population whose life and security were threatened by Japanese use of the dollar currency, the shortage of rice, the rising cost of living, and Japanese abuse of power, for example in the incident at Ban Pong and the seizure of Ranong province. The overall results of this study tend to support the conclusion that, far from Thailand and Japan being on equal terms, the Japanese army's control of Thai southern railways was a case study of how Japan's military involvement in Thailand was clearly based on Japan's superior status. This superiority enabled the Japanese army to make sure that it received supplies and reinforcements through these railways during the entire War. The study therefore emphasizes the fact that the control of the Thai southern railways by the Japanese army was planned in advance and well executed, which left Thailand with no other choice but to comply.

Department History.....
 Field of study History.....
 Academic year 2004.....

Student's signature..... Puengthip Kiattisahakul.....
 Advisor's signature..... Piyant Bunnag.....
 Co-advisor's signature..... Surangsri Tonsiengson.....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากการทำงานของนิสิตภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตฉบับนี้ก็เช่นเดียวกัน เกิดจากคุณูปการของศาสตราจารย์ ดร.ปิยนาด บุนนาค และรองศาสตราจารย์ ดร.สุรางค์ศรี ดันเสียงสม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่านที่ได้ให้คำแนะนำในเรื่องกรอบความคิดและวิธีการศึกษา รวมทั้งความเข้าใจและกำลังใจที่มีคุณค่ายิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ Professor Yoshikawa Toshiharu และพันเอกหญิงนงลักษณ์ ลี้มศิริ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำเกี่ยวกับมุมมองของเอกสารญี่ปุ่น กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์พิพาดา ยังเจริญ ประธานกรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุราชัย ยิมประเสริฐ ที่ได้ให้คำแนะนำซึ่งเป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ธีรวัต ฌ ป้อมเพชร ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ที่ได้ให้ทั้งคำแนะนำทางวิชาการและกำลังใจที่ดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากการให้โอกาสและการสนับสนุนของคณาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุลีพร วิรุณหะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มลิวัลย์ แดงแก้วฟ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์นงเยาว์ จิตตะปุตตะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนันต์ชัย เลาะห์พันธุ ศาสตราจารย์สณชัย สุวังบุตร และอาจารย์ ดร.สุธีรา อภิญญาเวศพร ที่ได้ให้ทั้งเวลา คำปรึกษา และกำลังใจที่มีคุณค่ายิ่ง ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้และอบรมสั่งสอนมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.แถมสุข นุ่มนนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรรณิ กาญจนันฐิติ ซึ่งนอกจากได้ถ่ายทอดความรู้แล้วยังได้ให้ความหวังใจในความก้าวหน้าทางการศึกษาของศิษย์อยู่เสมอ ขอขอบพระคุณ Associate Professor Dr. Koizumi Junko จาก Kyoto University และรองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณา เกรียงไกรเพชร จาก Osaka University of Foreign Studies ที่ได้ให้คำแนะนำและความอนุเคราะห์ขณะค้นคว้าข้อมูลที่เมืองเกียวโตและโอซาก้า ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และ The Sumitomo Foundation ที่ได้สนับสนุนทุนในการวิจัย

การทำงานวิจัยฉบับนี้ยังได้รับกำลังใจจากเพื่อนรุ่นพี่ รุ่นน้องจากคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ตลอดจน Associate Professor Dr. Kakizaki Ichiro, Dr. Masuda Erika, Miss Ochi Sachiko และ Miss Obata Kanako ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ขณะไปค้นคว้าข้อมูลเพื่อการวิจัย ณ เมืองโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณพี่ ๆ และหลาน ๆ ทุกคนในครอบครัว “เกียรติสทกุล” ที่ให้ความหวังใจและกำลังใจมาโดยตลอด ผู้เป็นแรงใจที่สำคัญที่สุดในระหว่างการศึกษา และทำให้เกิดความมานะพยายามที่จะทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จคือคุณพ่อและคุณแม่ ซึ่งไม่มีโอกาสได้เห็นผลงานฉบับนี้ ดังนั้นผู้วิจัยขอมอบคุณค่าและประโยชน์ที่พึงได้จากงานวิจัยนี้แก่ท่านทั้งสองด้วยความเคารพยิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
สารบัญแผนที่.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 สถานภาพและความสำคัญของประเด็นปัญหาที่เลือกศึกษา.....	1
1.2 ทบทวนวรรณกรรม.....	6
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	35
1.4 สมมุติฐานของการวิจัย.....	35
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	35
1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	36
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	37
1.8 คำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	37
2 นโยบายของกองทัพญี่ปุ่นที่มีต่อประเทศไทยในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา.....	40
2.1 นโยบายการขยายอำนาจยึดครองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของกองทัพญี่ปุ่น.....	41
2.2 สถานะและความสำคัญของไทยที่มีต่อการขยายอำนาจของกองทัพญี่ปุ่น ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	53
2.3 นโยบายของกองทัพญี่ปุ่นที่มีต่อไทยในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา.....	56
2.3.1 นโยบายของกองทัพญี่ปุ่นที่มีต่อไทยในช่วงก่อนสงคราม.....	57
2.3.2 นโยบายของกองทัพญี่ปุ่นที่มีต่อไทยในระหว่างสงคราม.....	67
3 กองทัพญี่ปุ่นกับการเข้ามาดำเนินการควบคุมทางรถไฟสายใต้ของไทยในสมัย สงครามมหาเอเชียบูรพา.....	76
3.1 กองทัพญี่ปุ่นกับการดำเนินการควบคุมทางรถไฟของไทย.....	76
3.1.1 ลักษณะการดำเนินการควบคุมทางรถไฟของไทยของกองทัพญี่ปุ่น.....	76

บทที่	หน้า
3.1.2 กองพลทหารรถไฟของกองทัพญี่ปุ่นที่เข้ามาปฏิบัติงานในประเทศไทย...	82
3.2 การเข้ามาควบคุมทางรถไฟสายใต้ของกองทัพญี่ปุ่น.....	88
3.2.1 การจัดขบวนรถไฟพิเศษ เพื่อการขนส่งในราชการทหาร บนทางรถไฟสายใต้ของไทย.....	88
3.2.2 การสร้างทางรถไฟทหารสายใหม่เชื่อมต่อจากสถานีรถไฟสายใต้.....	92
3.2.2.1 ทางรถไฟสายหนองปลาจุก-กาญจนบุรี-ทันปี่อุชชาติ (ทางรถไฟสายไทย-พม่า).....	93
3.2.2.2 ทางรถไฟสายชุมพร-กระบี่ (ทางรถไฟสายคอคอดกระ).....	107
4 ผลของการเข้ามาควบคุมทางรถไฟสายใต้ที่มีต่อกองทัพญี่ปุ่น และกรมรถไฟไทย.....	122
4.1 การปฏิบัติการทางการทหารของกองทัพญี่ปุ่น.....	122
4.1.1 การใช้ทางรถไฟสายใต้ขนส่งข้าวเพื่อเป็นเสบียงอาหารให้กับ ทหารญี่ปุ่นในมลายู.....	122
4.1.2 การใช้ทางรถไฟสายใต้ขนส่งเหล็กสัมพันธมิตร กรรมกรมลายู และจีน จากมลายูและสิงคโปร์เข้ามาสร้างทางรถไฟทหารสายใหม่.....	142
4.1.3 การขนส่งกำลังทหาร และอาวุธยุทโธปกรณ์บนทางรถไฟ สายไทย-พม่า.....	157
4.1.4 การขนส่งกำลังทหารและเสบียงอาหารบนทางรถไฟสายคอคอดกระ.....	169
4.2 การดำเนินงานของกรมรถไฟไทย.....	175
4.2.1 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมรถไฟไทย.....	175
4.2.2 การรับภาระในการจัดหาแรงงาน และเงินทดรองจ่ายเพื่อจัดซื้อ เครื่องมืออุปกรณ์สร้างทางรถไฟทหารสายใหม่ให้กับกองทัพญี่ปุ่น.....	182
4.2.3 การรับภาระจากการค้างชำระหนี้ค่าโดยสารและค่าระวาง ในการขนส่งยุทธปัจจัยของกองทัพญี่ปุ่น.....	189
5 ผลกระทบของการเข้ามาควบคุมทางรถไฟสายใต้ที่มีต่อการดำเนินชีวิต ของราษฎรไทยในท้องถิ่น.....	197
5.1 ปัญหาการใช้เงินดอลลาร์ของทหารญี่ปุ่น.....	197
5.2 ปัญหาเครื่องอุปโภคบริโภคราคาสูง.....	208
5.3 ปัญหาการขาดแคลนข้าวสาร.....	225

บทที่	หน้า
5.4 ปัญหาการใช้อำนาจของทนายผู้ป่วนในกรณีเหตุการณ์บ้านโป่ง และเหตุการณ์ยึดจังหวัดระนอง.....	239
6 บทสรุป.....	249
รายการอ้างอิง.....	264
ภาคผนวก.....	284
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	318

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการเปรียบเทียบรายละเอียดของข้อตกลงระหว่างไทย-ญี่ปุ่น กับการใช้รถไฟในทางทหาร ระหว่างข้อตกลงฉบับที่กองทัพญี่ปุ่นเสนอ และข้อตกลงฉบับแก้ไข โดยคณะกรรมการผสมไทย-ญี่ปุ่น.....	77
2	แสดงการกำหนดเส้นทาง และจำนวนขบวนรถไฟพิเศษเพื่อการขนส่ง ในราชการทหารของกองทัพญี่ปุ่น ในช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา.....	90
3	แสดงการเปรียบเทียบอัตราร้อยละของการใช้ตู้รถไฟในการขนส่ง ทางการทหารของกองทัพญี่ปุ่นบนทางรถไฟสายใต้ สายตะวันออก และสายเหนือ ระหว่างมกราคม-ธันวาคม 2486 (ค.ศ. 1943).....	91
4	จำนวนการขนส่งข้าวสารของกองทัพญี่ปุ่นจากสถานีธนบุรี-ปาดังเบซาร์ เพื่อเป็นเสบียงอาหารให้กับทหารญี่ปุ่นในมลายู ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน- 31 กรกฎาคม 2487 (ค.ศ. 1944).....	132
5	จำนวนข้าวสารของร้านค้า หรือพ่อค้าเอกชนจากถิ่นต้นที่ขนส่งออกจาก สถานีสุโขทัย-สถานีโกตาบารู รัฐกลันตัน ระหว่างวันที่ 2 พฤศจิกายน- 2 ธันวาคม 2485 (ค.ศ. 1942).....	140
6	จำนวนเชลยศึกสัมพันธมิตร กรรมกรแจก (มลายู) และกรรมกรจีนที่อยู่ ในเขตจังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2486 (ค.ศ. 1943).....	150
7	แสดงการขนส่งทหารญี่ปุ่นของกองทัพญี่ปุ่นไปยังประเทศพม่า โดยทางรถไฟสายไทย-พม่า ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม-31 ตุลาคม 2487...	158
8	แสดงการขนส่งอาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพญี่ปุ่นไปยังประเทศพม่า โดยทางรถไฟสายไทย-พม่า ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม-31 ตุลาคม 2487...	164
9	แสดงจำนวนทหารที่กองทัพญี่ปุ่นลำเลียงโดยขบวนรถไฟพิเศษ ในราชการทหารจากสถานีกรุงเทพฯ (หัวลำโพง) ถึงชุมพร ระหว่างวันที่ 10-23 ธันวาคม 2486.....	170
10	แสดงการขนส่งเสบียงอาหารของกองทัพญี่ปุ่นจากสถานีกรุงเทพฯ ผ่านทางรถไฟสายคอคอดกระ เพื่อส่งต่อไปยังวิคตอเรียพอยต์ของพม่า ระหว่างวันที่ 1-31 กรกฎาคม 2487	172
11	บัญชีแสดงรายการหนี้สินญี่ปุ่นเกี่ยวกับการสร้างทางรถไฟทหาร สายไทย-พม่า ที่ยังมีได้ชำระให้ คร.พ. แต่ต้นถึงสิ้นมิถุนายน 2487.....	186

ตารางที่		หน้า
12	บัญชีแสดงรายการหนี้สินญี่ปุ่นเกี่ยวกับการสร้างทางรถไฟทหาร สายคอคอดกระ-ชุมพร ที่ยังมีได้ชำระให้ คร.รฟ. แต่ต้นจนถึงสิ้นมิถุนายน 2487.....	187
13	แสดงบิลที่กองทัพญี่ปุ่นค้างชำระค่าโดยสารและค่าระวางในการขนส่ง ยุทธปัจจัย ประจำเดือนมิถุนายน 2485.....	190
14	แสดงบัญชีหนี้สินค่าโดยสารและค่าระวางในการขนส่งยุทธปัจจัย ของกองทัพญี่ปุ่นที่มีต่อกรมรถไฟไทย ประจำเดือนธันวาคม 2484- สิงหาคม 2488.....	192
15	แสดงรายการเปรียบเทียบราคาขายปลีกสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคในช่วง 1 ธันวาคม 2484 กับ 31 มีนาคม 2487.....	211

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1-3	ภาพแสดงการเข้าชมการจัดแสดงภาพถ่ายที่จัดโดยกองทัพญี่ปุ่นของประชาชน ในช่วงต้นสงครามมหาเอเชียบูรพา.....	71
4	แสดงเส้นทางรถไฟสายชุมพร-กระบี่ (ทางรถไฟสายคอคอดกระ) ของกองทัพญี่ปุ่นที่สร้างเชื่อมต่อจากสถานีชุมพรมายังชุมทางเขาฝาศีเพื่อลำเลียงยุทธปัจจัยไปยังวิคตอเรียพอยต์ของพม่า.....	117
5	แสดงพื้นที่บริเวณแม่น้ำกระบี่ที่กองทัพญี่ปุ่นใช้เป็นเส้นทางในการลำเลียงยุทธปัจจัยต่อจากสถานีเขาฝาศีของทางรถไฟสายคอคอดกระในจังหวัดระนอง.....	117
6	แสดงหัวจักรรถไฟที่กองทัพญี่ปุ่นใช้ในการลำเลียงยุทธปัจจัยบนเส้นทางรถไฟสายชุมพร-กระบี่ ในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา.....	118
7	แสดงตัวอย่างเงินดอลลาร์ทหารญี่ปุ่นที่กองทัพญี่ปุ่นนำเข้ามาใช้ในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา.....	198

สารบัญแผนที่

แผนที่ที่		หน้า
1	แผนที่โดยสังเขปของยุทธวิธีการทำสงครามในภูมิภาคทางด้านใต้ ในช่วงเปิดสงครามมหาเอเชียบูรพา.....	51
2	เส้นทางที่กองทัพเรือญี่ปุ่นใช้ในการเดินเรือจากซานยาในเกาะไหหนาน เพื่อยกพลขึ้นบก ในจังหวัดต่าง ๆ ของภาคใต้ของไทยช่วงเปิดสงคราม....	66
3	เส้นทางรถไฟสายใต้ของไทยที่เชื่อมต่อกับทางรถไฟสายตะวันตกและ ทางรถไฟสายตะวันออกของมลายู พ.ศ.2485.....	124